

DIE REPUBLIEK VAN SUID AFRIKA

WILDLEWE BEWARINGS VERBAND (P174097)

**OMGEWINGS EN SOSIALE BESTUURS
RAAMWERK (OSBR)**

November 2020

UITVOERENDE OPSOMMING

Hierdie dokument voorsien die Omgewings en Sosiale Bestuurs Raamwerk (OSBR) vir die Suid Afrikaanse Wildlewe Bewarings Verband (Projek) wat gefinansier word deur die toekenning van die Wereld Omgewings Fasilitet (WOF) en geadministreer word deur die Wereld Bank. Die OSBR is voorberei deur die Suid Afrikaanse Nasionale Parke (SANParks) en die Oos Kaapse Parke en Toersime Agentskap (ECPTA) as deel van die nakoming van die nasionale omgewings en sosiale standarde om die verwagtinge van die Wereld Bank se Omgewings en Sosiale Raamwerk (OSR) te vervul.

Die projek sal 'n innoverende finansierings model gebruik om direkte vondse te verkry vir die bewaring van swart renosters deur die wereld se eerste Wildlewe Bewarings verband. Die projek se vondse sal gebruik word vir vir renoster bewaring asook die ondersteuning en deelname van plaaslike gemeenskappe in Suid Afrika se Biodiversiteit ekonomie.

Die projek bestaan uit 4 komponente, naamlik 1) verbeterde renoster bewaring, natuurlike hulpbron bestuur en gemeenskaps prioriteits belegging, 2)ondersteuning van die moontlikmaking van die projek insluitend koordinasie en navorsing, 3) Projek bestuur en , 4)voorsien 'n suksesvolle betaling wat verband hou met die verwagte groei koers van die renoster populasie.

Die Projek sal geimplimenteer word in Addo Olifant Nasionale Park (AENP) en die Groot Visrivier Natuur reservaat (GFNR) as gevolg van die kritiese belangrikheid van swart renoster bewarings programme en die huidige vorderings rekord van renoster bewaring. Alhoewel, aangesien die presiese area en aktiwiteite onder elke komponent nie bekendgemaak word nie voordat die evaluateering van die Wereld Bank projek gedoen is nie, sal die OSBR gebruik word as maatstaf. Die OSBR is 'n instrument wat die risiko's en impakte ondersoek van 'n program en / of 'n aantal subprojekte, as die risiko's en impakte nie bepaal kan word totdat die projek besonderhede geïdentifiseer is nie.

Die OSBR verseker dat internasionale omgewings en sosiale praktyke geïntegreer word in die ontwikkeling en bestuur van die belegging wat gefinansier word onder die projek en te verseker dat effektiewe versagting van potensiele negatiewe impakte terwyl die bevordering van opeenvolgende voordele plaasvind. Die doel van die OSBR is:

- Om soveel as moontlik informasie beskikbaar te stel oor omgewings en sosiale impakte op die huidige oomblik tydens die voorbereiding van die projek, insluitend tentatiewe grond kwessies, konstruksie verwante sosiale impakte sowel as arbeids bestuur, gemeenskaps gesondheid en veiligheid, belanghebbendes se deelname en grief rapporteerings megnismes,
- Om gedurende die beplanning en ontwikkelings proses enige potensiele negatiewe risiko's en impakte te identifiseer,
- Om procedures te beskryf vir die asseseering van van impakte en en die ontwikkeling van aanvaarbare impak bestuur instrumente wanneer die besonderhede van die subprojek beleggings beskikbaar is.

Die OSBR voorsien die beginsels, reëls, regulasies en procedures om die omgewings en sosiale risiko's en impakte te asseseer en bevat maatstawwe en planne om negatiewe risiko's en impakte sowel as organisasie verantwoordelikhede en begroting vir implimentering, te verminder. Die OSBR is voorberei in lyn met die Wereld Band se omgewings en sosiale raamwerk (OSR) sowel as bevoegde Suid Afrikaanse regering se beleid, wetletlike en organisatoriese raamwerk met betrekking tot omgewings en

sosiale asseseering. Die OSBR is inlyn met huidige bestuursprosedures wat reeds in plek is in die twee bewarings areas (BA's), insluitende prosedures vir Beroeps gesondheid en veiligheid, menslike hulpbrone beleid insluitende die beleid in verband met seksuele teistering (ST) en ander veiligheid, gesondheid, omgewings en kwaliteit bestuurs raamwerke.

Implimentering van die projek aktiwiteite sal geleidelik word deur SANParks in AENP en ECPTA in GFRNR, deur die gebruik van bestaande organisatoriese strukture, insluitende omgewings en sosiale deskundiges, geondersteun deur tegniese deskundiges van SANParks en ECPTA. Beide implimenteerings agentskappe is onhafhangklike organisasies bestuur deur 'n onhafhangklike Raad van direkteure en gestig deur wetgewing deurgevoer in 2003. Beide huidiglike en toekomstige omgewings en sosiale personeel aangestel deur beide organisasies sal die aktiwiteite bestuur.

Alle aktiwiteite wat deur die projek gefinansier word is gekenkwent met die bestuurs planne van die area en dra by tot die ontwikkelings doelwitte en van die projek sowel as die oorhoofse doelwitte van die BA's. Daar is 'n ooreengekomende 5 jaar implimenteerings plan en begroting sowel as 'n jaarlikse werks plan wat hersien en goedgekeur sal word voor die vrystelling van nuwe vondse vir implimentasie.

Belanghebbende samewerking is krities vir die projek se sukses. Te hoe verwagtings oor wat die BA's kan bereik mag lei tot frustrasies met die projek resultate insluitend ook van deelnemers betrokke in grond eise, 'n sensitiewe politieke kwessie.¹ Terselfdetyd kan plaaslike belanghebbendes 'n negatiewe persepsie handhaaf oor die BA's. Die projek poog om te help om natuurlike habitatte en wildlewe van globale waarde te bewaar wat bydrae tot die bereiking van ekonomiese potensiaal vir sosiale ontwikkeling van hierdie natuurlike bates. 'n Aantal belanghebbende vergaderings en konsultasies is sedert Februarie 2019 onderneem met 'n wye verskeidenheid van belanghebbendes insluitende gemeenskappe, regerings organisasies en sleutel rolspelers om die projek se uitleg en plaasing van sleutel infrastruktuur te bespreek. Dit is gedokumenteer in Seksie 7 van die OSBR.

1.1 Omgewings en sosiale impakte en versagtinge

Daar word verwag dat die projek 'n verskeidenheid positiewe omgewings en sosiale impakte sal he deur die verbeterde BA bestuur, toename in renoster populasie en die ondersteuning tot die bevordering van die geassosieerde biodiversiteit ekonomies om direkte voordele aan die gemeenskappe in die BA omgewing te verskaf. Hierdie voordele word verwag deur die verbeterde habitats bestuur, renoster populasie bestuur en verhoogde ekonomiese geleenthede geassosieer met die BA's.

Potensiele omgewings risiko's en impakte is hoofsaaklik gekoppel aan klein siviele werke (soos die konstruksie van die renoster bomas, water punte) om wildlewe bestuur te ondersteun en mag insluit omgewings besoedeling as gevolg van genereering van vaste afval, vloeibare afvalwater, geraas en vibrasie. Alhoewel, beskermings en versagtende maatreels sal in plek wees om alle spesies en habitatte in die 2 BA's te beskerm. Sosiale risiko's en impakte is primer gekoppel aan arbeid en werks kondisies, gemeenskaps gesondheid en veiligheid in die uitvoering van water en vuur aktiwiteite en sekuriteits personeel en wetstoepassing wat kan lei tot moontlike geweldadige konfrontasies met moontlike verdagte wildstropers.

¹ AENP was gestig in 1931 (Staats koerant No 243, Julie 3, 1931). The Mariene seksie van die park was geproklameer in 2019. GFRNR was gestig deur die kombinasie van 3 BA in 1994 wat oorspronklik gestig was tussen 1973 and 1987. GFRNR is geproklameer as 'n verkillende reservaat: Andries Vosloo Kudu Reservaat, Double Drift Wild Reservaat en die Sam Knott eiendomme.

Voordele, risiko's en impakte sal bepaal word vir elke area spesifieke belegging voorgestel onder die projek in ooreenstemming met die OSBR om maniere te identifiseer wat voordele bevorder en vermy, minimaliseer en versag enige geidentifiseerde negatiewe impakte. Die geidentifiseerde negatiewe impakte sal bestuur word deur area spesifieke maatreels deur standard procedures soos uiteengesit deur die OSBR. Addisionele impakte sal bestuur word deur belanghebbende samewerking en opleiding van werkers om goeie internasionale praktyke toe te pas byvoorbeeld, mense regte opleiding vir personeel wat betrokke is in wetstoepassing. Die OSBR bevat ook ongesikte aktiwiteit en "Geen toegang area" lys, wat insluit tipe projekte en areas wat 'n beduidende omgewings en sosiale platvorm bevat en kan nie vir finansiering goedgekeur word nie.

Die OSBR en geassosieerde BVP is in lyn met die bestaande omgewings en sosiale procedures in beide BA's. Die BA's sal genoegsame kapasiteit handhaaf om die omgewings en sosiale omsigtigheidsondersoek te verseker van die projek. Die BA's mag dele van die bevondsing gebruik onder komponent 3 (Projek bestuur en moniteering) om personeel posisies te bevonds. Waar spesifieke aktiwiteit bykomende omgewings en sosiale aandag vereis sal die BA's die behoeftte identifiseer as deel van die hersiening en koste sal gedek word onder die aktiwiteit insluitende soos benodig deur die kontrakteurs.

Die volgende tabel is 'n oorsig van moontlike impakte en voorgestelde versagtende maatreels insluitende rolspelers en verantwoordelikhede en moniterings indikators. Addisionele beskrywings van standard maatstawwe is voorsien in bylaag 2. Die versagtende maatstawwe en riglyne is ontwerp om negatiewe omgewings en sosiale impakte op projek vlak te voorkom of te verminder.

Tabel 1: Voorgestelde versagende maatreels – Projek moniteering indikators en verantwoordelikhede

Impak kwessie	Voorgestelde versagende maatreels	Implimenteerings kriteria	Moniteerings indikators (Insette)	Moniteerings indikators (Uitsette)	Verifikasie	Projek stadium	Verantwoorde likheid
Sekuriteit (Bylaag 7)	Opleiding Veiligheid en mense regte protokols	Bevoegdheid opleiding Jaarlikse mense regte opleiding Vuurwapen beheer en sekuriteit verbintenis protokol	Arrestasie rekords Plaasing van Wet op die beheer van vuurwapens Vuurwapen insidente Stoor fasilitete van vuurwapens en ammunisie Bewegings register	Persentasie van BA personeel opgelei (mense regte) (100%) SAPD sertifikasie (100 % van beampies uitgerek met vuurwapen bevoegdheid)/bevoegdheid lisensies	Ewekansige verifikasie Jaarlikse verifikasie van opleiding rekords	Volle projek siklus	Vuurwapen beheer beampte Reservaat bestuurder
Vuur bestuur	Vure slegs toegelaat by aangewese persele Voorbrande rondom infrastruktuur	Konstruksie en area ontwerp	Weker en kontrakteur induksie Hersiening van ontwerpe	Aantal ongeluks vure (doelwit is 0)	Area bestuur Konstruksie inspeksie	Volle projek siklus	Omgewings beplanner
Afval bestuur	Voorsien genoegsame afval fasilitete rondom konstruksie kampeer terreine Konkryt en cement voorbereiding aktiwiteite sal nie	Afval bestuurs plan (metode verklaring)/konstruksie area bestuurs plan	Aantal asblikke op konstruksie area Afval verwyderingsplan en opleiding van werkers	Persentasie van werkers wat die vaste afval plan volg insluitend die gebruik van afval houers Aantal werkers vertroud met en	Weeklikse kontole deur projek ingeneur	Konstruksie Operasioneel	Kontrakteur Projek ingeneur

	<p>toegelaat word in sensitiewe areas nie</p> <p>Dit is onwettig om enige tipe afval te begrawe binne die BA's</p>			<p>bekend met die vaste afval plan by die konstruksie area</p> <p>Werks areas en eet areas moet skoon, higienies en ordelik instand gehou word</p>			
Afval olie / brandstof verwydering	<p>Voorsien dromme / houers vir tydelike bering op perseel in areas weg van water bronre, of afval olie weg van toerusting en voertuie.</p> <p>Verwydering van afval olie deur 'n geakrediteerde agent</p>	Afval bestuurs plan / Konstruksie perseel bestuursplan	<p>Afval olie dromme/ houers op die perseel Beskikbaarheid van afval verwyderins paln (afval olie)</p>	<p>Aantal werkers opgelei in die afval bestuursplan</p> <p>Aantal oortredings in verband met ontoelaatbare vullis bestuur</p>	<p>Maandelikse kontroles deur projek ingeneur</p>	Konstruksie Operasioneel	Kontrakteur Projek Ingeneur
Stof en lug besoedeling	<p>Bestuur goed onderhoude voertuie, trokke en ander toerusting</p> <p>Gebruik van goeie kwaliteit brandstof en smeermiddels</p> <p>Onderdruk stof generasie by projek perseel</p>	<p>Roetine instandhoudings plan vir masjienerie</p> <p>Aankoop van brandstof by erkende vulstasies</p> <p>Benat oppervlaktes herhaaldelik</p>	<p>Beskikbaarheid van toerusting en masjienerie instandhoudingsplan</p> <p>Gereelde benetting van oppervlaktes om stof impak te verminder</p>	<p>Persentasie van werkers wat die goeie bestuurspraktyke volg vir toerusting en masjienerie instandhouding</p>	<p>Onafhangklike kontrole deur projek ingeneur</p> <p>Verifikasiase van instandhoudings rekords by projek ingeneurs</p> <p>Self kontrole deur kontrakteur</p>	Konstruksie	Kontrakteur Projek Ingeneur

	Skakel masjienerie af wanneer nie gebruik word nie	daagliks om stof te verminder by perseel					
Geraas	<p>Werks schedule moet beperk word tot daglig ure</p> <p>Voorsiening van PBT vir werkers blootgestel aan geraas besoedeling</p> <p>Lei werkers op in die gebruik van PBT vir geraas versagting en tree op teen die wat nie gehoor gee nie</p>	Deel van kontrak ooreenkoms vir kontrakteur	<p>Aangetekende griewe</p> <p>Aantal aankope van BPT vir geraas versagting</p>	<p>Aantal werkers wat gereeld en korrek hulle BPT gebruik</p> <p>Aantal geraas klagtes</p>	<p>Self kontrole deur kontrakteur</p>	Konstruksie	<p>Kontrakteur</p> <p>Projek ingeneur</p>
Impak op landskap en perseel rehabilitasie	<p>Waar nodig, onderneem 'n visuele Impak studie om impak van infrastruktuur op landskap te bepaal</p> <p>Rehabilitasie van fasiliteite na konstruksie en restourasie van versteurde areas</p> <p>Alle versteurde areas moet ten volle gerehabiliteer word</p>	<p>Visuele impak studie (VIS)</p> <p>Konstruksie area onderhoud en restorasie plan</p>	<p>Implimentering van die VIS en area onderhoud en restorasie plan</p>	<p>Persentasie van plantegroei bedekking hestel by inspeksie</p> <p>Aantal versteurde areas sukselvol gerehabiliteer</p>	<p>Omgewings beplanner</p> <p>Perseel inspeksie</p> <p>Self kontrole deur kontrakteur</p>	<p>Konstruksie</p> <p>Operasioneel Moniteering fase om elke saak te bepaal op sy meriete</p>	<p>Omgewings asseseerings praktisyn.</p> <p>Kontrakteur / Projek ingeneur SANParks/ ECPTA</p>

	Alle tydelike structure, material en afval (insluitende areas besoedel gedurende die projek bv. Olie lekkasies op die grond) moet verwyder word van die BA.						
Verkeer impakte	<p>Slegs padvaardigde voertuie en trokke toegelaat</p> <p>Gebruik drywers met goeie ondervinding</p> <p>Bepaal spoed grense</p> <p>Verseker veilige bestuurspraktyke en neem disciplinere aksie teenoor oortreders</p>	<p>Drywer kwalifikasie rekords</p> <p>Verkeers veiligheids plan</p>	<p>Verkeers incidente rekords</p> <p>Griewe rekords</p>	<p>Aantal drywers bewus en vertroud met verkeers veiligheids plan</p> <p>Persentasie drywers wat geen oortredings het die afgelope 6 maande nie</p> <p>Aantal verkeers inspeksies en kontroles gedoen deur verkeers departement en bevredigend gevind.</p>	<p>Projek ingeneurs om te bevestig</p> <p>Omgewings beplanner</p>	<p>Konstruksie Operasioneel</p>	<p>Omgewings asseseerings praktisyn.</p> <p>Kontrakteur / projek ingeneur</p> <p>SANParks/ ECPTA</p>
Grond en erosie	<p>Bewaring van bogrond</p> <p>Beperk tydperk van uitgrawings</p> <p>Storm water bestuur</p>	OSBP	Perseel bestuur rekords	Aangetekende incidente	<p>Maandelikse kontrole deur projek ingeneur</p> <p>Inspeksies deur omgewings beplanner</p>	Konstruksie	Kontrakteur Projek ingeneur

Water	<p>Alle aktiwiteite moet ten minste 32m weg van water bronne wees.</p> <p>Geen vullis, olie afval, brandstof afval moet in dreins of waterbronne vrygestel word nie</p> <p>Brandstof stoor tanks / areas moet deeglik beveilig word</p> <p>Instandhouding en skoonmaak van voertuie, trokke en toerusting moet van die perseel af gedoen word.</p> <p>Konstruksie aktiwiteite, insluitend kampe moet maatreels he vir die beheer van afloop water</p>	<p>Afval bestuurs plan</p> <p>Voorkoming van besoedeling en beheer plan</p> <p>OSBP moet 'n plan voorsien wat die kwaliteit van die water meet asook die fisiese, chemiese en biologiese kwaliteit waar nodig</p>	<p>Sigbaarheid van olie op water liggamo</p> <p>Aankope en instaleering van water moniteering en meet apparaate</p> <p>Erosie op perseel waargeneem</p> <p>Voorgestelde aksies vir implimentering</p> <p>Kwaliteit van water gevolg deur periodieke meetinge</p> <p>Aantal besoedeling insidente aangeteken</p> <p>Aantal klagtes van water besoedeling</p>	<p>Toename in water kwaliteit stroomop en stroomaf deur periodieke meetinge tydens konstruksie</p> <p>Water monsters versamel wat wys dat water voldoen aan standaarde soos voorgeskryf deur Suid Afrika water kwaliteit riglyne</p>	<p>Daaglikse self kontrole deur kontrakteurs</p> <p>Periodieke verslae oor werksverrigtinge deur die kontrakteur aan die projek ingeneur</p> <p>Steekproefneming / audits deur projek engineer</p> <p>Omgewings beplanner</p>	<p>Konstruksie</p> <p>Operasioneel</p>	<p>Omgewings asseseerings praktisy</p> <p>Kontrakteur / Projek engineer</p> <p>SANParks/ ECPTA</p>
-------	---	---	---	--	---	--	--

Impak op fauna en flora	<p>Vermy toegang tot sensitiewe habitatte</p> <p>Perseel spesifieke OSBP sal insluit asseseering van sensitiewe fauna / flora in die area van impak gebassier op die verslag van tegniese deskundige en vereiste moniteering wat gedoen moet word</p> <p>Voorkom dat diere per ongeluk die konstruksie perseel binnekomb deur die area voldoende te omhein</p> <p>Voor areas vir bomas en water gate geïdentifiseer word moet verseker word dat dit nie nes of grawende areas impakteer nie.</p> <p>Geen plante buite die perseel mag beskadig word nie</p> <p>Geen vuurmaakhout of enige plante mag</p>	<p>Bewusmaking van kontrak personeel</p> <p>Die kontrakteur moet die projek ingeneur onmiddellik in kennis stel van enige incident met diere</p> <p>Geen diere mag beseer of gedood word nie</p>	<p>Wildlewe insidente aangegeteken en gerapporteer aan SANParks/ ECPTA</p>	<p>Aantal of persentasie van terristriële fauna en flora geaffekteer deur sub projekte</p> <p>Aantal werkers opgelei in die belangrikheid van die bewaring van fauna en flora</p> <p>Impak op terrestriële fauna en flora</p>	<p>Gereelde inspeksie of monitering van sensitieve areas deur die omgewings beplanner moet gedoen word</p> <p>Insidente sal gerapporteur word aan SANParks/ ECPTA om te bepaal of die regte aksies geneem is</p>	<p>Konstruksies</p> <p>Operasioneel</p> <p>Instandhouding</p>	<p>Omgewings asseseerings praktisyne</p> <p>Kontrakteur / Projek engineer</p> <p>SANParks/ ECPTA</p>
-------------------------	--	--	--	---	--	---	--

	versamel word binne die BA nie						
Impak op kulturele erfenis / argeologiese belang	<p>Stel kontrakteur in kennis en lei werkers op om toevallige vonds prosedures te herken (Bylaag 8)</p> <p>Identifiseer kulturele erfenis hulpbronne en bestaande ekologiese sensitiewe areas</p>	<p>Voor konstruksie opnames / toevallige vonds prosedures</p> <p>Beplan vir toevallige kulturele vonds ontdekking incident register</p>	<p>Kulturele / Argeologiese hulpbron / bestaande infrastruktuur ontdekking</p> <p>incident register</p>	<p>Aantal werkers bekend met die toevallige vonds ontdekking prosedures</p>	<p>Toevallige vonds ontdekking prosedures tydens implimentering</p>	<p>Voor konstruksie en tydens konstruksie en herstel / herwinning</p>	<p>Omgewings asseseerings praktisyne</p> <p>Kontrakteur / Projek engineer</p> <p>SANParks/ ECPTA</p>
Visuele impakte en impakte op rekreasie	<p>Sit notisies op waarskuwings borde in werks areas</p> <p>Geen merk of verf van natuurlike voorwerpe word toegelaat nie. Merk vir opnames en ander doelendes sal slegs gedoen word deur penne en bakens</p>	OSBP	<p>Griewe rekords</p> <p>Gereelde perseel inspeksies</p>	<p>Ontspannings fasilitete en areas gerehabiliteer / beskerm</p>	<p>Waarskuwings tekens / kennismewings in plek</p>	<p>Konstruksie</p>	<p>Kontrakteurs / Projek ingeneurs</p>

Beroeps gesondheid en veiligheid en personeel bestuur	Gesondheid en veiligheids plan vir alle konstruksies, insluitende nood prosedures en COVID 19 vesagting vir die duur van die pandemie soos verwys in Bylaag 5 Bedeck bakke van trokke wat konstruksie material soos bv sand, gruis ens. vervoer. Aktiewe konstruksie areas moet gemerk word deur konstruksie bande Hervul en beveilig oop slote en uitgedolwde areas Voorsien voldoende sanitere fasiliteite Voorsien PBT vir konstruksie werkers Lei konstruksie werkers op oor perseel reels / regulasies en	OSBP, insluitend BGV verantwoordelik hede Konstruksie perseel bestuurs plan Opleiding in gesondheid en veiligheid prosedures Aankope van verpligte PBT ingesluit in die begroting	Gesondheid en veiligheid incident register Griewe rekords Aantal opleiding sessies Aankope van PBT	Persentasie van insidente opgelos Persentasie van griewe opgelos Inspeksie van perseel bestuur Opleiding aanwesigheids rekords (100%) Gebruik van PBT	Maandelikse nagana van incident en grief rekords Opleidings rekords voor aanvang PBT beskikbaarheid voor aanvang	Volle projek siklus	Kontrakteur / Projek ingenieur Beroepsveiligheid bestuurder Beroepsveiligheid koordineerde in BA's
---	--	--	---	---	--	---------------------	--

	hygiene en siektes (HIV VIGS) voorkaming Voorsiening van water en sanitasie						
Perseel bestuur	Materiale wat gebruik word tydens konstruksie / afbreek / instandhouding sal slegs gestoor word by aangeduide areas Alle voertuie en toerusting moet instand gehou word in goeie kondisie om moontlike lekkasie en moontlike besoedeling van die grond of storm water deur middel van brandstof, olie of hidroliese vloeistof te voorkom	OSBP Konstruksie perseel bestuursplan	Perseel bestuurs rekords	Insidente aangeteken	Maandelikse kontrole deur projek ingeneur	Konstruksie	Kontrakteur / Projek ingenieur
Arbeids verwante impakte (seksie 8)	Verseker dat die plaaslike gemeenskappe voorrang geniet met werks geleenthede en die nodige opleiding te voorsien vir toekomstige werksgeleenthede in die projek	Menslike hulpbronne bestuur wat arbeids bestuur reflekter soos uiteen gesit in seksie 8 van die OSBR	Aantal plaaslike werkers indiens geneem in sub projekte	Persentasie van gemeenskaps lede aangestel uit die totale aantal werks geleenthede geskep	Kontrakteur Menslike hulpbron rekords BA menslike hulpbron rekords	Volle projek siklus	Menslike hulpbronne in BA's Kontrakteurs

